

แนวทางการลดการผ่าตัดคลอดโดยไม่จำเป็นทั้งในและนอกเวลาราชการ

จากข้อมูลและข้อเสนอแนะของ WHO เกี่ยวกับเรื่องการผ่าตัดคลอด มีประสิทธิผลในการลดอัตราการตายของแม่และลูกในกรณีที่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ และจากการศึกษาในภาพรวมในระดับประชากร พบว่า อัตราการผ่าตัดคลอดที่มากกว่าร้อยละ 10 ไม่สัมพันธ์กับการลดอัตราการตายของมารดาและทารก แต่กลับเป็นสาเหตุที่ทำให้เพิ่มอัตราผลแทรกซ้อนทั้งชั่วคราวและถาวร เพิ่มอัตราพิการและการเสียชีวิต โดยเฉพาะในสถานบริการที่ไม่พร้อมในด้านระบบความปลอดภัยในการผ่าตัดหรือระบบในการจัดการผลแทรกซ้อนจากการผ่าตัด เพราะฉะนั้นการผ่าตัดคลอดจึงต้องทำในรายที่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์เท่านั้น WHO ยังแนะนำให้ทุ่มเทความพยายามในทุกวิถีทางเพื่อให้หญิงตั้งครรภ์ ได้รับการผ่าตัดคลอดเฉพาะในรายที่มีความจำเป็นเท่านั้น เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของ WHO ศูนย์อนามัยที่ 5 จึง

1. มอบหัวหน้าแผนกสูติ นรีเวช กำหนดเป้าหมายของการลดอัตราการผ่าตัดคลอด โดยนำการศึกษาของ WHO มาเป็นกรอบในการกำหนดเป้าหมาย และกำหนดแนวทางหรือวิธีการ ใช้การเรียนรู้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนด
2. มอบสูติแพทย์ทุกท่าน ทำการผ่าตัดคลอด ในรายที่มีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ โดยแพทย์ที่ทำการผ่าตัดต้องกำหนดข้อบ่งชี้ในการผ่าตัดเป็นลายลักษณ์อักษร พร้อมหลักฐานที่แสดงหรืออธิบายข้อบ่งชี้ดังกล่าว ก่อนการผ่าตัด
3. มอบหัวหน้าแผนกสูติ นรีเวช จัดระบบในการทบทวนการผ่าตัดคลอดทุกรายว่ามีข้อบ่งชี้ทางการแพทย์ตามที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยการทบทวนนั้น ต้องทำการทบทวนโดยวิชาชีพที่เกี่ยวข้องที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย และทบทวนโดยมีผู้ทบทวนมากกว่า 1 คน
4. มอบหัวหน้าแผนกสูติ นรีเวช จัดระบบในการไม่นำผู้ป่วยที่ไม่ฉุกเฉินมาผ่าตัดนอกเวลาราชการ และผู้ Set OR นอกเวลาราชการต้องเป็นแพทย์เวรในวันนั้นเท่านั้น กรณีที่ไม่ใช่แพทย์เวรและมีความจำเป็นต้อง Set OR ให้ขออนุมัติจากผู้อำนวยการศูนย์ก่อน พร้อมระบุเหตุผลความจำเป็นที่ไม่สามารถให้แพทย์เวรดำเนินการได้
5. มอบหัวหน้าแผนกสูติ นรีเวช จัดระบบการทบทวนการผ่าตัดนอกเวลาราชการว่าฉุกเฉินหรือไม่ และจำเป็นที่ต้องผ่าตัดนอกเวลาราชการ โดยการทบทวนนั้น ต้องทำการทบทวนโดยวิชาชีพที่เกี่ยวข้องที่ไม่มีส่วนได้ส่วนเสีย และทบทวนโดยมีผู้ทบทวนมากกว่า 1 คน และส่งผลการทบทวนให้ผู้ผู้อำนวยการศูนย์ เพื่อพิจารณาผลการทบทวนด้วย
6. มอบหัวหน้าแผนกสูติ นรีเวช และหัวหน้ากลุ่มการพยาบาลจัดระบบให้มีการผ่าตัดในเวลาราชการให้มากที่สุด เนื่องจากในเวลาราชการระบบมีความพร้อมและมีความปลอดภัยสำหรับผู้ป่วยและประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของทีมผ่าตัด และจัดระบบไม่ให้นำ Case ในเวลาหรือไม่ฉุกเฉิน ไปกระทำนอกเวลาราชการ โดย Case ที่ผ่าตัดนอกเวลาราชการควรเป็น Case ที่ฉุกเฉินเท่านั้น ในกรณีที่ปฏิบัติตามแนวทางที่กล่าวมาแล้ว ยังมีการผ่าตัดนอกเวลาราชการอย่างสม่ำเสมอ ให้จัดเวร 8 ของทีมผ่าตัด เพราะจะทำให้พยาบาลได้มีโอกาสพักผ่อนที่เพียงพอ ไม่อ่อนล้าจากการอยู่เวร ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานและคุณภาพชีวิตของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข

นพ.ชลทิศ อุไรฤกษ์กุล

ผู้อำนวยการศูนย์อนามัยที่ 5